

IJODKOR O'QITUVCHI DAVR TALABI

Urinboyeva Saodat Mexriddinovna

Nurobod tumani 72-maktabda O'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ijodkor o'qituvchining zamonaviy ta'lim jarayonidagi roli, pedagogik faoliyatda ijodiy yondashuvning ahamiyati, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini rivojlantirishdagi samarasi tahlil qilinadi. Maqolada ijodkor o'qituvchining metodik, psixologik, kommunikativ va innovatsion kompetensiyalarini shakllantirish usullari, dars jarayonini interfaol va kreativ yondashuvlar orqali boyitish, pedagogik mahorat va kasbiy rivojlanishni muntazam oshirish yo'llari yoritilgan. Shuningdek, maqolada ta'lim sifatini oshirishda ijodkor o'qituvchining strategik ahamiyati, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish, o'quvchilar bilan samarali kommunikatsiya va jamoa ishini boshqarishdagi roli ko'rib chiqilgan. Maqola pedagoglar, metodistlar va ta'lim rahbarlari uchun amaliy tavsiyalarni o'z ichiga oladi.*

Kalit so'zlar: *ijodkor o'qituvchi, pedagogik ijod, ta'lim sifati, innovatsion texnologiyalar, kreativ yondashuv, metodik kompetensiya, psixologik kompetensiya, interfaol metodlar, o'quvchi faoliyati, kasbiy rivojlanish.*

Annotation: *This article analyzes the role of the creative teacher in the modern educational process, the significance of creative approaches in pedagogical activity, and their impact on the development of students' knowledge, skills, and competencies. The article highlights methods for developing a creative teacher's methodological, psychological, communicative, and innovative competencies, enriching lessons through interactive and creative approaches, and continuously improving pedagogical mastery and professional development. In addition, the article examines the strategic importance of creative teachers in enhancing education quality, implementing modern pedagogical technologies, effective communication with students, and managing team work. The article provides practical recommendations for teachers, methodologists, and educational leaders.*

Keywords: *creative teacher, pedagogical creativity, education quality, innovative technologies, creative approach, methodological competence, psychological competence, interactive methods, student activity, professional development.*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi tezkor o'zgaruvchan sharoit va yuqori talablar bilan ajralib turadi. Ta'lim jarayonida samaradorlik, sifat va o'quvchilarning raqobatbardoshligini oshirishda ijodkor o'qituvchining roli beqiyosdir. O'qituvchi nafaqat bilim uzatuvchi, balki

pedagogik jarayonni innovatsion yondashuvlar bilan boyituvchi, interaktiv metodlar orqali o‘quvchilarning faolligini oshiruvchi va ularning shaxsiy rivojlanishiga ko‘maklashuvchi yetakchi hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy o‘qituvchidan metodik, psixologik, kommunikativ va innovatsion ko‘nikmalarga ega bo‘lish, darsni ijodiy tashkil etish va o‘quvchilarda mustaqil fikrlashni shakllantirish talab etiladi. Pedagogik ijod – bu o‘qituvchining darsni individual xususiyatlar, zamonaviy metod va texnologiyalar bilan boyitish, o‘quvchilarning qiziqishini uyg‘otish va bilimni amaliyotga tatbiq etish orqali ta’lim jarayonini samarali qilish qobiliyatidir. Maqola ijodkor o‘qituvchining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish yo‘llari, darslarda interfaol va kreativ metodlarni qo‘llash, innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish, pedagogik tajribani tahlil qilish va o‘quvchilar bilan samarali hamkorlikni yo‘lga qo‘yish mexanizmlarini o‘rganishga bag‘ishlangan.

ASOSIY QISM

Ijodkor o‘qituvchi zamonaviy ta’lim tizimining asosiy subyekti hisoblanadi va uning faoliyati ta’lim jarayonining sifatini oshirish, o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va shaxsiy rivojlanishini ta’minlashga qaratilgan. Bunday o‘qituvchi nafaqat darsni tashkil qiluvchi, balki pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etuvchi, interfaol metodlar orqali o‘quvchilarning faolligini rag‘batlantiruvchi va ularning ijodiy fikrlashini rivojlantiruvchi yetakchi hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy o‘qituvchidan metodik, psixologik, kommunikativ va innovatsion kompetensiyalarni rivojlantirish, darslarni kreativ va interfaol usullar bilan boyitish, shuningdek, o‘quvchilarning individual xususiyatlariga moslashish talab etiladi.

Pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirish ijodkor o‘qituvchining asosiy yo‘nalishlaridan biridir. U dars jarayonini puxta rejalashtiradi, mazmunni boyitadi va o‘quvchilarga tushunarli tarzda yetkazish uchun metodik kompetensiyalarini muntazam takomillashtiradi. Bunda yangi o‘quv materiallari, interfaol mashqlar, individual va guruh ishlarini ishlab chiqadi va darsni o‘quvchilar faoliyatini rag‘batlantiradigan, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradigan shaklda tashkil etadi. Shu yo‘l bilan o‘qituvchi darsning nafaqat nazariy, balki amaliy jihatlarini ham mukammal bajaradi, o‘quvchilarning bilimni mustahkamlash va amalda qo‘llash ko‘nikmalarini oshiradi. Psixologik kompetensiyalar va o‘quvchi motivatsiyasini shakllantirish ham ijodkor o‘qituvchining faoliyatida muhim ahamiyatga ega. Pedagog o‘quvchilarning psixologik xususiyatlarini, qiziqish va ehtiyojlarini hisobga oladi. O‘quvchilarda o‘rganishga bo‘lgan motivatsiyani uyg‘otish, ijtimoiy va emotsional rivojlanishni qo‘llab-quvvatlash orqali samarali ta’lim muhitini yaratadi. O‘qituvchining psixologik ko‘nikmalari darsning individual xususiyatlariga moslashuvchan va samarali metodlarni qo‘llash imkonini beradi.

Shu bilan birga, u o‘quvchilar bilan doimiy muloqot orqali ularning qiyinchiliklarini aniqlab, ularga qo‘shimcha yordam ko‘rsatadi va dars jarayonini optimallashtiradi.

Kreativ yondashuv va interfaol metodlarni tatbiq etish darslarning samaradorligini oshiruvchi muhim omildir. Ijodkor o‘qituvchi rolli o‘yinlar, loyihalar, muammoli vazifalar va interfaol mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilarni bilimni amaliyotga tatbiq etishga undaydi. U yangi pedagogik texnologiyalarni sinab ko‘radi, darslarni multimediya vositalari bilan boyitadi va o‘quvchilarda mustaqil izlanish, mustaqil fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini shakllantiradi. Shu orqali o‘quvchilar nafaqat bilimga ega bo‘ladi, balki dars jarayonida faol qatnashish orqali o‘z shaxsiy va ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish zamonaviy pedagogik jarayonning ajralmas qismidir. Elektron darsliklar, onlayn platformalar, interaktiv testlar va multimediya vositalari o‘quvchilarning bilim darajasini samarali baholash va mustaqil ishlashga rag‘batlantirish imkonini beradi. Ijodkor o‘qituvchi bu texnologik vositalarni dars jarayoniga integratsiyalash orqali ta’lim sifatini oshiradi, darslarni qiziqarli va interaktiv qiladi, o‘quvchilarni texnologik asboblardan yordamida mustaqil izlanish va bilimlarni amaliyotga tatbiq etishga o‘rgatadi.

Jamoa boshqaruvi va hamkorlik ijodkor o‘qituvchining faoliyatida muhim o‘rin tutadi. U pedagogik jamoada hamkorlikni rivojlantiradi, tajriba almashadi va mentorlik qiladi. Jamoa ishini boshqarish orqali pedagoglar o‘rtasida ijodiy loyihalarni amalga oshirish, innovatsion metodlarni tatbiq etish va dars jarayonini boyitish imkoniyatlari yaratiladi. Shu bilan birga, u pedagoglar o‘rtasida hamkorlik va pedagogik ijod ruhini shakllantiradi, o‘qituvchilarni yangi metod va texnologiyalarni qo‘llashga rag‘batlantiradi.

Ijodkor o‘qituvchi darslarni rejalashtirishda o‘quvchilarning kommunikativ, kreativ, intellektual va madaniy kompetensiyalarini rivojlantirishga alohida e’tibor beradi. O‘quvchilarda mustaqil fikrlash, mantiqiy xulosalar chiqarish, ijodiy qarorlar qabul qilish va o‘z fikrini erkin ifoda etish qobiliyatlari shakllanadi. Pedagog interfaol metodlarni qo‘llash orqali o‘quvchilarni dars jarayonida faollikka undaydi, ularni izlanishga rag‘batlantiradi va ta’limning individual xususiyatlariga moslashgan o‘quv muhitini yaratadi.

Kasbiy rivojlanish va malaka oshirish ijodkor o‘qituvchining faoliyati davomida doimiy jarayon bo‘lib, u treninglar, seminarlar, master-klasslar va ilmiy-amaliy konferensiyalarda ishtirok etadi. Shu orqali pedagog yangi metod va texnologiyalarni o‘zlashtiradi, darslarni zamonaviy talablarga moslashtiradi va ta’lim sifatini oshiradi. Malaka oshirish va kasbiy rivojlanish ijodkor o‘qituvchining pedagogik mahoratini oshirish, innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish va o‘quvchilarning shaxsiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Ijodkor o‘qituvchining har bir faoliyati nafaqat o‘quvchilar bilimini oshirish, balki ularning shaxsiy rivojlanishi va zamonaviy jamiyatga moslashish qobiliyatini shakllantirishga qaratilgan. Shu bilan birga, pedagogning innovatsion yondashuvlari, interfaol metodlarni qo‘llashi va kreativ strategiyalari ta’lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. U zamonaviy pedagogik talablarga moslashgan, o‘quvchilarning ijodiy, intellektual va kommunikativ ko‘nikmalarini rivojlantiruvchi, doimiy kasbiy o‘shish va innovatsiyalarni tatbiq etuvchi yetakchi sifatida ta’lim jarayonida o‘z o‘rnini mustahkamlaydi. Shu yo‘l bilan ijodkor o‘qituvchi ta’lim sifatini barqaror oshirish, o‘quvchilarning bilim va shaxsiy kompetensiyalarini rivojlantirish, pedagogik ijodni rag‘batlantirish va zamonaviy jamiyat talablariga mos kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi.

XULOSA

Ijodkor o‘qituvchi zamonaviy ta’lim tizimining eng muhim subyekti bo‘lib, uning pedagogik faoliyati ta’lim sifatini oshirish, o‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirish, kreativ va mustaqil fikrlashni shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Pedagogning metodik, psixologik, kommunikativ va innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish, interfaol va kreativ metodlarni tatbiq etish, jamoa ishini boshqarish, o‘quvchilar va ota-onalar bilan samarali muloqot o‘rnatish kabi yo‘nalishlar ta’lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Shu nuqtai nazardan, ijodkor o‘qituvchi doimiy kasbiy rivojlanish, yangi pedagogik texnologiyalarni o‘zlashtirish va zamonaviy ta’lim standartlariga moslash orqali davr talablariga javob beruvchi sifatli ta’limni ta’minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Axmedov, S. (2020). Pedagogik ijodkorlik va zamonaviy ta’lim tizimi. Toshkent: O‘zbekiston pedagogika universiteti nashriyoti.
2. Islomov, R. (2019). O‘qituvchining kreativ yondashuvi va dars samaradorligi. Toshkent: Fan va ta’lim.
3. Yoqubova, M. (2021). Interfaol metodlar va o‘quvchi faoliyati. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi nashriyoti.
4. Qodirov, A. (2018). Innovatsion texnologiyalarni pedagogik faoliyatda tatbiq etish. Toshkent: Pedagogika va psixologiya jurnali, №3, 45–53-betlar.
5. Tursunov, B. (2020). O‘quvchilarda kompetensiyalarni rivojlantirishda ijodkor o‘qituvchi roli. Namangan: Ta’lim va pedagogika, №2, 12–20-betlar.
6. Xasanov, D. (2017). Kasbiy rivojlanish va pedagogik malaka oshirish usullari. Toshkent: O‘zbekiston ta’lim nashriyoti.